

EL

MAGAZÍN

Núm. 281

Divendres, 16 de juny de 2023

ECONOMIA ■

El turisme i la necessitat de millora de la competitivitat de l'economia catalana

LLAR ■

De com aconseguir un efecte d'envellit en els mobles antics

ALBERT LLIMÓS

TOMÀS ROY

"Tots som a un clic d'una mala experiència en el mon digital"

ENTREVISTA

TOMÀS
ROY

“El grau d'exposició d'ara és alt, però en cinc o deu anys veurem un entorn digital totalment segur”

Tomàs Roy (Barcelona, 1972) és el director de l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya, un organisme destinat a tenir un paper cada vegada més important en la vida quotidiana de les administracions, les empreses i nosaltres com a ciutadans. Som vulnerables en el món digital i hem d'aprendre a protegir-nos. Dotar el país d'un paraigua en aquest àmbit és una de les tasques d'aquest enginyer en Telecomunicacions i Electrònica, amb vint anys experiència en ciberseguretat, al sector privat i al públic. Recentment va ser a Vic, a la seu de l'associació Sant Tomàs, per reunir-se amb entitats del tercer sector agrupades a Sinerggrup, que també han de posar-se al dia en la protecció digital.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

Ha parlat amb les entitats del tercer sector. Poden ser víctimes també dels ciberdelinqüents?

Com en el sector sanitari, posen les persones al centre, tracten amb dades sensibles i la seva activitat sol implicar tot l'entorn familiar. A més, han construït confiança i reputació, un objectiu que els atacants busquen. No és només capturar les dades, sinó *capturar* la institució o entitat i fer-se passar per ella per obtenir fons. Per la seva manera de fer, són relacionals, i no trobaríem tan estrany que contactessin amb nosaltres. Un hospital, potser sí, però una entitat del tercer sector no.

I això vol dir que necessiten treballar més l'aspecte de la ciberseguretat?

Com tothom. Estan en la transformació digital com un procés positiu, però és complicat per ells tenir un pressupost destinat a ciberseguretat. O els pot semblar que manllevarien diners d'altres accions més prioritàries. És molt important, per exemple, que els seus proveïdors els prestin serveis segurs. Tenen les mateixes obligacions i amenaces que tothom, però sovint els falta la capacitat pressupostària per fer-hi front. Tenen un repte complicat, però en són conscients.

Han de fer pedagogia entre els usuaris que tutel·len, sovint més desprotegits?

És necessari un acompanyament. Són persones amb els seus drets, inclosos els drets digitals, que han de poder exercir: la seguretat, i també la privacitat. I també hem de dir que aquestes persones poden fer aportacions a l'àmbit de la ciberseguretat, que pot ser un camí d'inserció laboral. Col·laborem amb una ONG, Good Job, que es focalitza en la capacitat per generar talent en aquest àmbit.

Tots podem ser víctimes d'un atac digital?

Tothom hi està exposat. Tots som a un clic de tenir una mala experiència: un robatori, un abús, un frau, una pèrdua de dades o de la teva intimitat. Jo mateix en seré víctima en algun moment, segur. I és fàcil dir: s'ho ha buscat. Doncs no, ningú no s'ho ha buscat. La víctima ha d'anar defensada i protegida, no acusada, el que ha d'anar acusat és el delinqüent.

La missió de l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya és anar ampliant el seu paraigua de protecció a tots els sectors? Quins són prioritaris?

Com a agència, som competents en tot el territori, i no només a l'administració pública. Evidentment, som els responsables de la seguretat digital d'aquesta i del seu entorn, però a través del programa Internet Segura fem capacitació a tota la ciutadania. Ens adaptem no només al risc, sinó a l'amenaça, a saber què està passant, quin interès té l'atacant. Pensi que estem gestionant un incident cada dues o tres hores.

Un incident què vol dir, que és un intent d'entrar en un sistema?

No. Rebem milers i milions d'atacs a l'any. I només uns dos mil es concreten en incidents, és a dir, un fet que requereix que les persones assignades haguem d'intervenir, fer accions. Són els que gestionem cada dues hores, com li deia. I dins d'aquests, en tenim uns vuit a l'any que són greus i dos de molt greus. No n'hauríem de tenir cap, per anar bé, els hauríem d'evitar.

I com s'aconsegueix això?

Quan hi ha un incident vol dir que no falla només una cosa, sinó més d'una. Hem de tenir moltes capes de protecció. Per això ara hem accelerat un pla de protecció especial de l'entorn sanitari, que ja estava previst, però que anirà més de pressa. A final d'aquest any hem de poder protegir totalment els 68 hospitals del sistema públic: els de l'Institut Català de la Salut (ICS) ja ho estaven i ara incorporem tota la xarxa. És una prioritat.

El cas del ciberatac de Ransom House a l'Hospital Clínic els va posar en estat d'alerta?

Hem tingut aquest cas, i hem de garantir que no es repeteixi. I si més no, que no tingui la mateixa gravetat, malgrat tot el que el Clínic va fer bé. Era un centre de referència també tecnològic, en un altre centre potser hauria estat pitjor. Allà va quedar restringit en un entorn de sistemes d'informació, no va atacar els altres sistemes del mateix hospital ni a d'altres... perquè hem de pensar que la xarxa sanitària és un sistema interconnectat. Hi havia una còpia de seguretat *off line* i per això les dades no es van perdre, malgrat que van ser capturades. L'autonomia de recuperació del Clínic, amb el nostre suport, va ser ràpida.

Que diferent de quan vàiem Internet com un espai de llibertat, cooperatiu. És clar que d'això ja fa uns quants anys.

Venim de la cultura de col·laborar, de prestar serveis i ajudar. És una cultura humana. I Internet quan es va crear era així: pregunta'm com s'hi va que et respondré, si vols una pàgina web doncs aquí la tens, i necessites un document te'l poso en un correu. En aquest moment, necessitem que el correu arribi a qui ha d'arribar, però sabent que l'origen sigui cert, i que l'adreça que em dones vingui d'una autoritat i d'algú que et pugui desviar. Cada vegada més, la transformació digital inclou que sigui una experiència segura. No s'entendria que tot l'esforç que estem fent no comportés seguretat, perquè llavors la gent deixaria d'utilitzar l'entorn digital, que és on estem portant la nostra vida.

Sense tenir por, però hem d'estar més previnuts com a societat...

El grau d'exposició ara és elevat. Però estic segur

“Rebem milions de ciberatacs a l'any, uns dos mil es concreten en incidents. D'aquests n'hi ha vuit de greus i dos de molt greus, com el de l'Hospital Clínic o el de la Universitat Autònoma de Barcelona”

que en un termini relativament breu, i parlo de cinc o deu anys, veurem un entorn digital totalment segur. Ens costa d'imaginar, perquè només veiem la vulnerabilitat. Però hi haurà un esforç dels grans perquè els petits tinguin experiències satisfactòries.

Però els dolents també aprenen. En el cas del Clínic, vostès mateixos deien que s'havien sorprès del nivell de sofisticació dels atacs.

I tant. Amb tècniques diferents de les que utilitzava el propi atacant: quan vam determinar qui era, vam descobrir que havien evolucionat. És un sector que inverteix en ell mateix i es transforma. Però la nostra defensa ja els va obligar a modificar la forma en què publicaven la informació robada, i a endarrerir-la. I invertir en més recursos. No escatimen en inversions, però comencem a plantar cara.

No hi ha cap ètica, és ben bé com en el pitjor món criminal? Robaven dades de malalts!

No hi ha una *ètica del hacker*, en casos com aquest. Són capaços d'atacar els més vulnerables, faran el que sigui per obtenir rendiment econòmic. No parlem de *robin hoods* o d'activistes, sinó de cibercriminals. Nacions i empreses en són víctimes.

I els més petits es pregunten què poden fer?

Entenc el desànim, però primer de tot han de saber que no estan sols. A Catalunya hi ha un ecosistema de ciberseguretat molt potent, amb més de 400 empreses que facturen a l'entorn de 10.000 milions d'euros. Sí que el 85% són pimes o autònoms, però hi ha 1.100 professionals del sector. Hem de saber demanar a aquestes empreses serveis de ciberseguretat. És com quan la missatgeria de Whatsapp era insegura: va aparèixer el Telegram o el Singal... i què va fer Whatsapp? Que la gent valorava la seguretat. Ara tots estan igualment protegits. Quan el ciutadà demanda serveis segurs, les empreses els ofereixen. Hem de preguntar a l'administració, a les empreses o als nostres proveïdors què faran quan tinguem un incident? Perquè el tindrem! El que ens ha d'importar és com estiguin de capacitats per gestionar-lo. I aquí hi ha mesures tècniques o també ciberassegurances. Ningú vol tenir un incendi a casa, però té una assegurança, ni ningú vol tenir un accident però porta el cotxe al mecànic, oi?

Hem parlat del món sanitari, però un altre incident greu el va tenir la Universitat. Un atac que va arribar a parilitzar la UAB!

És l'altra de les nostres grans prioritats, la segona. El món universitari, de recerca i d'educació en general. Pel seu propi dinamisme de recerca, té necessitat de compartir dades, resultats... i hi havia entorns que quedaven exposats. A la Universitat es conviu a vegades amb entorns amb obsolescència o perímetres de seguretat menys definits. Es pot haver penjat un arxiu per enviar-lo a una altra universitat... mil coses que no han passat per un filtre de rigor. La Universitat està fent un grandíssim esforç, a través del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC) que es recolza en nosaltres. Hi ha hagut altres universitats que han patit atacs, com la UOC, però en aquest cas va tenir un impacte baix i una recuperació molt ràpida.

Si els Mossos van contraatacar als hackers del Clínic, vol dir que tenim una policia cada cop més preparada tecnològicament?

Els estan preparats, molt. A vegades els que no ho estem som nosaltres de cara a la policia. Quan hi ha un incident, molta gent té vergonya de denunciar-ho, però ens hem de treure això de sobre. Només denunciant podrem treure a la llum el fenomen de la ciberdelinqüència. També és cert que l'administració ha de millorar en generació de confiança i gestió dels procediments, potser vostè va a denunciar un delicte informàtic en una comissaria i qui l'atengui primer no estigui prou preparat. Pensi que allò és la finestreta i que hi ha al darrera una Unitat de Delictes Informàtics, una Comissaria Virtual ... Els que persegueixen el delicte són els Mossos, no nosaltres. L'Agència de Ciberseguretat està interessada en entendre com es comet i la motivació, però no qui el comet. Per part nostra, és imprescindible la col·laboració amb ells, que estan més que capacitats. I no només estudien el fet del crim, sinó també la victimització, la capacitat d'escoltar i protegir la víctima.

I arribem a l'àmbit individual. Tenim tots un mòbil a les mans, i no sé si som prou conscients de com fer-lo servir perquè sigui segur.

A vegades es diu que la baula més feble de la cadena és l'usuari, i a mi em sembla injust carregar-li tota la responsabilitat d'un fenomen tan complex com el cibercrim mundial. Als grans, als que tenen recursos i poder, se'ls ha d'exigir més. Ara bé, hi ha dues coses en què els usuaris s'han de convertir en activistes. Una d'elles és la seva identitat digital, amb la credencial com a màxima expressió. Sé que és difícil gestionar-ne tantes, amb tants *passwords* diferents, amb contrasenyes complicades... però podem utilitzar clauers per guardar-les. Si mirem el nostre mòbil, veurem que les guarda i que ens pot dir, a més, quantes de les contrasenyes no són prou segures i estan compromeses. El que ens està dient és que aquestes (normalment, una mateixa contrasenya reutilitzada) és coneguda! Aquella que vols creure que ningú no coneix, potser ja està publicada.

O sigui, que ja podem córrer a canviar-la?

Si mai no l'has canviada, segur que ja està publicada, que algú la coneix. Si la canvies cada sis mesos... bé, és una molèstia per als delinqüents. En alguns entorns de feina, t'obligaran fins i tot a fer-ho. Si vostè em diu que ha anat a una web estranya, que ha tingut una trucada sospitosa, que ha clicat un enllaç que no havia de clicar... el primer que li diré és: canvia la constrasenya! Ja no tindran la seva credencial, i vostè començarà des de zero. És el seu acte de sobirania digital. Ah, i no els regali els *passwords*.

Què vol dir, que no els regali?

Podem anar a una web per baixar-nos un lector de pdf, per inscriure'ns en un congrés... i ens hem de registrar. Hi posem el nostre correu, i una contrasenya que puguem recordar, oi? I per què ho fem, si allà hi hem entrat només una vegada i tampoc cal recordar-la? Aquella credencial és justament la que ha d'oblidar: posi-n'hi una que sigui impossible de recordar, no la del seu correu. Aconsegueixi el que vol, i ja està. Si mai ha de tornar a aquell lloc, que ho dubto, només ha de clicar allà on diu "he oblidat la constrasenya" i tornar-ne a fer una de nova. Hem de minimitzar les contrasenyes que cal recordar, i tendim a l'inrevés, a maximitzar-les. La constrasenya és el nostre tresor!

I l'altre consell que ens havia de donar?

Tenim antivirus, oi? Si els posem molt sensibles, ens salten les alarmes constantment. Hi ha qui, per no complicar-se la vida, posa un llindar baix. Novament, és una decisió sobirana. Hem de tenir el llindar que correspon al nostre coneixement de l'amenaça que tenim. Si a través meu es pot arribar a altres persones que vostè ha de protegir, com a particular o empresa, vagi amb compte. Si té relació amb el món sanitari, educatiu o assistència, el llindar ha de ser alt. Perquè forma part d'un entorn que últimament està essent atacat. I potser d'aquí a poc ho poden ser l'entorn del sector alimentari, i el de l'aigua.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Desencantats i ofesos

Sortim d'unes eleccions i estem a les portes d'unes altres. Ho vivim de manera gairebé agònica, ja que veiem expressions radicals i fins i tot autodestructives d'una part de la ciutadania que ens costen d'assumir. El que pot arribar no aporta cap solució i sí un aprofundiment en les causes dels problemes actuals. Vot protesta d'uns en forma d'opcions que són molt lluny de resoldre els nostres problemes, que no reforcen en res la cultura democràtica o bé en forma de desistiment i desesperança quedant-se a casa. Una societat fracturada, amb massa gent en zona d'exclusió i que no se sent subjecte històric de cap transformació ni entreveu cap bri de futur opta per fer soroll, ser políticament incorrectes, sabedors que no servirà de gran cosa però, almenys, significa llançar una pedra a les aigües estancades de la seva situació. Per a molta gent, no progressem adequadament. Segurament, en lloc de culpar-los de l'exabrupte expressat amb el vot o l'aparent desinterès, el que caldria és entendre i actuar contra les causes del seu malestar. Un conegut proverbi oriental diu que quan el savi assenyala la lluna, el neci en mira el seu dit.

Que gran part de la ciutadania se sent humiliada i indignada és una evidència, però hauríem de no oblidar que la indignació, encara que sigui un potent dinamitzador cap a l'acció, té notòries limitacions per a la construcció del futur, cosa que no haurien de menysprear. Què es pot desplegar sobre el desencant, la frustració i el ressentiment? Els discursos totalitaris tornen a ser ben presents a Europa i a altres parts del món. Encara que sentiments

plenament justificats acostumen a ser materials febles per a la construcció de futurs, més necessitats de la solidesa de la raó i de l'esperança. El gran repte de la nova i vella política és aconseguir convertir l'enuig en projecte polític plausible i realitzable, respondre a les seves demandes, connectar-hi. Es requereix de l'argamassa de la transparència, la participació i la responsabilitat. Els perills de les diverses formulacions populistes hi són, i l'autoritarisme està a l'aguait en les solucions simplistes contra les quals ni el progressisme està prou vacunat. Com preveia Thomas

El sistema democràtic està en crisi, almenys en el seu sentit profund

Mann als anys quaranta, el feixisme tornaria i quan ho fes no tindria les formes d'antany, sinó que "ho faria en nom de la llibertat". Tot sembla apuntar que ja estem plenament immersos en aquest vaticini.

Sembla evident la inadequació de la política i dels sistemes de govern a l'estat actual de les coses. Una millor articulació del global i el local sembla inevitable per rescatar el control de certes dinàmiques, però sobretot per recuperar el sentit comú. No és possible mantenir àmbits d'acció restringits a l'àmbit local –el polític–, mentre l'acció d'altres àmbits sigui global i fora de control social –l'econòmic–. Quan les corporacions són globals i les legislacions i instruments de poder polític purament

nacionals, la disfuncionalitat sembla molt evident. Els estats-nació es mostren incapaçs de responsabilitzar-se del nostre benestar i van esdevenint un refugi merament simbòlic, mentre que les institucions internacionals que hem constituït disten molt de ser neutrals i mancades, a més, de legitimitat democràtica. El globalisme sense política global, sense governança global de base democràtica, consolida una societat de guanyadors i de perdedors, un món escindit entre l'acumulació indecent de l'1% que ja posseeix més del 50% de la riquesa planetària, mentre que el 50% de la població menys afavorida en termes de renda s'ha de conformar amb un misèrrim 1%. Mai la capacitat productiva de la humanitat havia arribat a la que ara posseïm. El vell mite d'aconseguir la suficiència productiva i acabar amb l'escassetat fa ja unes dècades que es va assolir. El maquinisme, el desenvolupament tecnològic avançant en proporcions geomètriques, ens ha donat la possibilitat de sostenir dins dels límits de la dignitat a la totalitat d'una població que s'ha multiplicat per deu en els dos últims segles. No obstant això, la teoria econòmica, les estructures socials, el pensament polític i els valors morals només s'han desenvolupat en proporcions aritmètiques. Mai hi ha hagut tampoc a la història de la humanitat tanta gent pobra i socialment exclosa. Ni l'evolució de la política, com tampoc els comportaments electorals cada vegada més emocionals, ens poden permetre de fer-nos gaires il·lusions. El sistema democràtic està en crisi, almenys en el seu sentit profund, mantenint-se gairebé només el seu aspecte electoral.

Ares Escrivà Cruells

TRES VOLTES REBEL

El bé i el mal

La majoria hem crescut deambulant entre el bé i el mal. Estavellant-nos contra un límit i l'altre hem anat aprenent. A voltes, ens ha calgut un càstig o una esbrancada per comprendre que s'havia de canviar de camí. Per contra, hem buscat el premi o la felicitació quan encertàvem la via. Així, immersos en una mena de banc de proves d'assaig i error, és com hem traçat la frontera que de cap de les maneres s'ha de travessar per mantenir-se a la banda que, socialment, entenem com a correcta. Amb el respecte com a bandera. Quan les voluntats són dúctils, a la infantesa o a la joventut, és quan són més necessaris els referents. És quan cal comptar amb persones que ens agafin la mà i ens ensinistrin des del coneixement. Però què passa quan no hi ha qui faci de model o quan l'exemple no és precisament apropiat? M'esclata el cervell i em bull la sang amb el degoteig de

violències sexuals entre menors que es van coneixent. Només les xifres resulten monstruoses: 8 denúncies amb 21 agressors identificats a Badalona. El més gran, de 18 anys, i 13 de menys de 14, que significa que són inimputables. És a dir, que les seues accions no tenen conseqüències penals. I ho saben. I no se'n penedei-

M'esclata el cervell amb el degoteig de violències sexuals entre menors que es van coneixent

xen ni empatitzen. De fet, encara amenacen les víctimes –nenes– i les seues famílies, que han de fugir arrossegant vides destrossades i seqüeles eternes. Ja no podem amagar-nos rere el tòpic que

són casos puntuals perquè no ho són ni es viuen en un sol lloc. Tampoc podem excusar-nos amb el factor sorpresa. Des del 2015 s'han duplicat les denúncies per delictes sexuals amb menors implicats i l'escalada sembla imparable. Potser perquè seguim ancorats en l'absurda creença que no cal formació afectivosexual i que la canalla en té prou amb l'estúpida teoria de la flor i l'abella mentre internet ofereix pornografia dura sense presentar el DNI. La lluita global contra el masclisme està estancada. Ho diu l'informe publicat aquesta setmana per les Nacions Unides que recull dades d'enquestes fetes a una vuitantena de països. Atenció: un 25% de la població mundial, una de cada quatre persones, creu que està justificat que l'home pegui a la dona. Ja podem fer discursos i establir quotes i presumir de petits avenços. La realitat ens trenca la cara.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Anna Tomàs Mayolas

La vida als marges

Els irredempts, un llibre de la Col·lecció Cicuta de LaBreu, d'aparença petita i discreta quan està tancat, però que es va fent gran i escruixidor a mesura que l'obrim. Com un tríptic, tres temps i tres espais diferents, units per la condició marginal i pel virtuosisme del llenguatge. Sistemes fracturats i veus vulnerables que intenten entendre i viure en el desassossec, en la pèrdua, als afores, en la ferida.

La primera part, "Solar", la crònica d'un sense sentit, una no-escola, com un bolet al mig d'enlloc, on nens i nenes aniran a confirmar la seva condició d'irredempts, fins que el bolet vagi fent-se fonedís.

És la veu dels seus mestres, inconscients del despropòsit de les seves places, de la seva funció. Què es pot ensenyar a qui viu en el revers de la societat? Com es pot acceptar que la societat tingui un revers? Com podem acceptar que individualment no s'hi pot fer res? No s'hi pot fer més? És cruesa, constatació de la marginalitat, el fracàs del sistema, la fallida del llenguatge, de la paraula. La desaparició progressiva del mobiliari, de l'estructura i de les criatures, deixarà altra volta un solar, ple, ara, de dolor, frustració, rendició i perplexitat. "La ràbia i l'abandó poden ser molt cohesius."

A la segona part, "Linòleum", el sistema fracturat és el familiar,

llegim que els inicis ja determinen els finals. Una parella que s'estima des de l'estranyesa, que té una bessonada que amplia la distància. Una mare que desapareix, uns germans que cerquen l'oposat, un pare que escriu en nom i pels altres. La desatenció, la malaltia, l'obsessió, la paraula, sempre la paraula. La mare, el ganivet, el linòleum. La mort del pare. La vida com un quadre de Bacon. Carn morta, soledat i desassossec. "Totes les caigudes són al final resplendents."

El tríptic es clou amb "Moll", la tercera narració, la fractura és la del narrador, un professor jubilat voluntari en un museu, té una deformitat a l'esquena i s'enamora d'una visitant recurrent. Els límits del cos, els límits de la ciutat, els límits de la vida. La nafra causada quan el desig no és correspost. El cos ferit, el cos feridor. Els abismes interiors. "La barbàrie comença en un mateix."

Si us agrada que la literatura us pessigui, us interpel·li i us sacsegi, i la riquesa del lèxic i una magnífica prosa us impressionin, *Els irredempts* de Cristina Garcia Molina us esperen.

ELS IRREDEMPTS

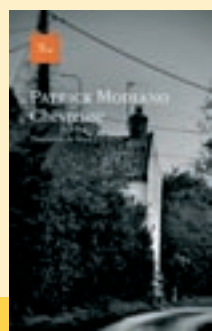
Autora: Cristina Garcia Molina
 Editorial: LaBreu Edicions, Col·lecció Cicuta
 Lloc i any d'edició: Barcelona, 2022
 Pàgines: 144

NOVETATS EDITORIALS

'La casa torta'
 Agatha Christie
 Columna

Columna continua ampliant la col·lecció de novel·les d'Agatha Christie traduïdes al català. En aquest cas podrem passar l'estiu amb *La casa torta*, la novel·la que li agradava més a la mateixa escriptora, i *L'assassinat de Roger Ackroyd*, la que es considera més atrevida entre les que va escriure. Una comença amb un assassinat i l'altra, amb un suïcidi. I a partir d'aquí, la sagacitat de Poirot.

'Chevreuse'
 Patrick Modiano
 Proa

És la primavera de 1965. L'escriptor Jean Bosmans acompanya una amiga a deixar l'equipatge en una casa que ha llogat a Chevreuse, prop del Bois de Boulogne. Ja no hi pensava, en aquest lloc, i al moment que hi posa els peus li ve el record vague d'haver-hi viscut de petit. Aflora un passat que havia oblidat o volgut oblidar. La darrera novel·la d'un dels grans de la literatura francesa d'avui.

'L'estiu passat'
 Joan Safont
 Comanegra

Miró a Mont-roig del Camp, Foix al Port de la Selva, Tàpies a Campins, Barral a Calafell o Espriu a Arenys de Mar. Els llocs d'estiu dels creadors no han estat una simple anècdota, sinó que sovint han deixat una petjada profunda en les obres respectives. Joan Safont parla en aquest llibre dels paradisos on trobaven refugi una llarga llista de pintors, arquitectes, escriptors o músics.

'Aragalls'
 Josep Vallverdú
 Pagès Ed.

L'Any Vallverdú, el del centenari de l'escriptor, està resultant extraordinàriament productiu per reeditar obra exhaurida o conèixer-ne d'inèdita. Aquest recull amb mig centenar de poemes presenta el que alguns consideren com un testament vital. El món i les seves criatures dialoguen amb l'escriptor, en una reflexió sobre el pas del temps, des de la talaia del seu segle de vida.

'Des de la barra'
 Esther Martínez
 Rosa dels Vents

Esther Martínez és @xiquetamontgat a Instagram, on té milers de seguidors en el seu compte dedicat a la cocteleria *vintage*. Tot i formar part d'una família de llarga tradició darrere les barres, no va ser fins fa poc que va iniciar aquesta activitat a les xarxes. Ho va fer especialitzant-se en els combinats de got llarg, alguns dels quals rescatats de l'oblit, com alguns dels licors que en són la base.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

281

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

LÈXIC

Importar a algú una cosa (I)

La importància de les coses és molt relativa. N'hi ha que es posen a plorar a la mínima perquè fan massa cabal del que els diuen. Per contra, a d'altres els entra per una orelleta i els surt per l'altra. I d'aquests darrers parlarem avui, dels qui els importa poc qualsevol cosa. O, més ben dit, de les expressions que hi ha sobre la poca importància que acordem a les coses o a les persones.

Quan algú diu "No m'importa gens que em critiquin", "Tant se me'n dona que em critiquin" o "M'és ben igual" és educat, perquè hauria pogut deixar anar: "M'importa un rave que em critiquin". En castellà, en aquest cas, d'expressions *vegetals* en té més: *Me importa un comino/un bledo/un pepino/un rábano*. I en italià també tenen una expressió ben fructícola o vegetal: *Non m'importa un ficosecco*. I encara es pot ser més mal educat, grosser i vulgar: *me la pela, me'n pixo/repixo, em rellisca, se me'n fot, se me'n carda, m'importa*

una merda o un colló... I és que no es pot pas amagar el que es diu en català col·loquial.

En altres contextos, per no donar importància a una cosa, diem: "Tant és el que li digui, no em fa mai cas"; "–Ostres, no t'he portat el paquet! –No hi fa res. Ja me'l duràs demà"; "Tant se me'n dona (o tant me fa) menjar carn com peix" (o els més vulgars *tant me fot i tant me carda*). Ara, si us plau, no digueu **em dona igual* o **em dona lo mateix*. Mireu que en tenim, de maneres d'expressar la indiferència!

D'altra banda, el verb *importar* també el fem servir per demanar a una persona si ens dona el consentiment per fer una cosa. Per exemple: "Et fa res si fumo?"; "Et sap greu si diumenge no vinc?"; "T'importa si et truco més tard?"; (dit en un tren, una persona seu davant de l'altra) "Et molesta si estiro les cames?" Ho veieu? En aquest cas, sí que som educats.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Indesitjables perdedors

El secret de Sajalín és fer-ho una vegada i una altra. L'editorial graciencina es treu com per art de màgia obres oblidades o directament desconegudes de la màniga, com aquell qui no vol. Escrita ara fa quaranta anys i encara inèdita en castellà, *Cutter y Bone* és una de les seves propostes més engrescadores, tal com ja van aconseguir de fer-ho anteriorment amb *Mal dadas*, de James Ross, amb les novel·les d'Edward Bunker i Dan Fante, o amb el *Niño A* de Jonathan Trigell.

Un amic m'explica sempre que un conegut en comú suposa cada vegada que el troba "un problema però mai la solució". Alex Cutter és un d'aquells individus fascinants que cada vegada que el veus saps que t'acabarà portant precisament problemes. Veterà de la guerra del Vietnam, és un perdedor reincident. Va perdre-hi la guerra, un ull, una cama, una mà, i bona part de l'estabilitat emocional. El seu company Richard Bone és la víctima recurrent de les seves sortides de to. Actua com el bomber apagafocs cada vegada que Cutter inicia un conflicte. Tot i que tenia una vida convencional Bone va separar-se i ara viu a casa de Cutter. La facilitat innata per seduir a tota mena de dones no afavoreix que ho tingui gens fàcil amb Mo, parella de Cutter, de qui està enamorat.

El triangle entre tots tres protagonistes és només

una de les moltes arestes d'una novel·la que Newton Thornburg va escriure el 1976, i que suposa encara ara un dels cims literaris sobre les seqüeles de Vietnam. Hi conflueix també el gènere negre, després que Bone sigui testimoni de com un individu amb un cotxe esportiu de luxe es desfà d'un cadàver en un carreró residencial de Los Angeles. O l'anàlisi psicològica, amb les contradiccions internes del mateix Bone a diferents nivells, i uns nivells d'alcoholisme que satisfarien Bukowski en persona.

Cutter y Bone és una novel·la fascinant, d'aquelles que t'atrapa i t'absorbeix. Hi ajuda un personatge fosc anomenat gens gratuïtament com

a JJ Wolfe, que està a l'altura del Clare Quilty de *Lolita*. L'empatia que aconsegueixen Bone, Cutter i Mo malgrat els seus múltiples defectes, té com a contrapès un Wolfe d'allò més cabrò... presumiblement. La novel·la serveix perquè Cutter acumuli unes quantes derrotes més al seu expedient, perquè Bone es perjudiqui a base de bé, i perquè Mo i el seu fill en surtin greument damnificats. Una obra sobre perdedors en caiguda lliure, d'indesitjables que un cop han estat espremuts per la societat nord-americana ni tan sols saben a quin contenidor han de ser llençats. El llibre, directament a les biblioteques més selectes.

Divendres 27 de maig de 2016
Sajalín publica en castellà 'Cutter y Bone',
de Newton Thornburg

MÚSICA

EL CLÀSSIC

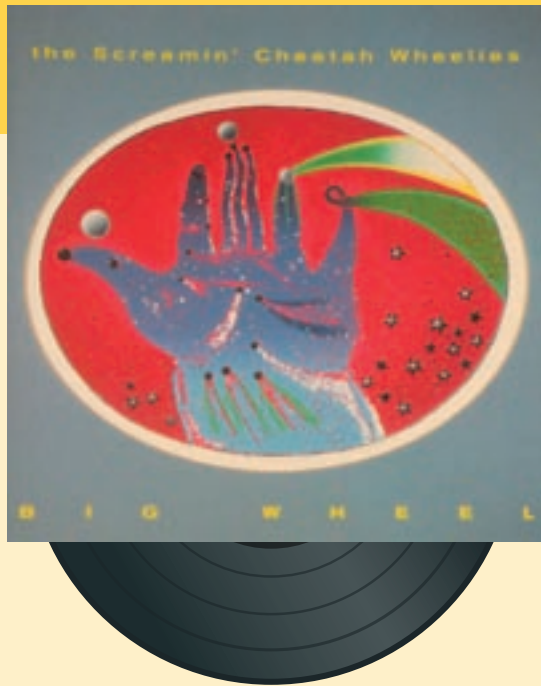
Jordi Sunyer

THE SCREAMIN' CHEETAH WHEELIES

'Big Wheel'

Capricorn, 1998

Big Wheel és el tercer i últim disc d'estudi dels nord-americans The Screamin' Cheetah Wheelies, un grup que si fos català seria una espècie de Glaucs, una banda brutal però que no va tenir mai la sort de cara. De vegades, al món de la música, no n'hi ha prou amb fer bones cançons, sinó que cal tenir el vent a favor i estar tocat per una vareta màgica per passar d'omplir sales a omplir estadis de futbol. I els Wheelies no van tenir mai ni vent ni sort. *Big Wheel* és un bon àlbum de *hard rock* però es va publicar en una època en què els que anaven de durs apostaven pel *metal* i els més tovets engolien *brit pop*. A gairebé ningú li interessaven els *riffs* endimoniats de Rick White i Bob Watkins ni els estirabots d'un cantant com Mike Farris, amb una veu a mig camí entre el gospel, el millor Jim Morrison i Chris Robinson dels Black Crowes. Tot i ser

un bon treball, doncs, el tercer disc no va complir les expectatives –quantitatives– i, cansada de nedar contracorrent, amb el canvi de segle la banda va acabar plegant veles (per falta de vent, és clar). Però com que els miracles existeixen, l'any passat els Wheelies al complet es van retrobar i van fer una petita gira que els va deixar molt bon regust de boca. Tant, que aquest 2023 hi tornen i, atenció!, el 29 de novembre seran a la sala Apolo de Barcelona. Que cridin els guepards! Jo no m'ho perdré!

NOTES

Els osonencs Junco y Mimbres pleguen amb un nou disc

El proper 20 de setembre es publicarà l'últim disc dels osonencs Junco y Mimbres. Es titularà *Fruit del Col·lapse* i serà el punt i final a una trajectòria efímera però fructífera que haurà deixat dues referències més, el llarga durada *Juncoymimbres* (2020) i l'EP *Or a la Llera* (2021). La banda, liderada per Maria Espinosa (veu i guitarra) i Andreu Ribas (baix), va néixer fa quatre anys i de seguida es va fer un nom en el món del pop alternatiu nacional en català gràcies a la seva habilitat per bastir cançons rodones i suggeridores. L'última alineació de la formació era d'autèntic luxe, amb Marc

Fernández de Wud (veu, guitarra, baix i teclats), Marc Roca (bateria) i Hug Vilamala d'Itaca Band (teclats) fent companyia a Espinosa i Ribas. Pel que fa a l'adeu, es farà per etapes. Aquests dies s'ha publicat "Perdre'm_lo", el primer single de comiat, una cançó aparentment dolça però que qüestiona la societat on vivim a ritme d'una enganxosa melodia de teclat. El segon single, que es publicarà la setmana que ve, serà "Mai no tinguis pressa" i parla de la violència laboral amb uns Junco y Mimbres energètics i guitarrers com en els inicis. "Fruit del Col·lapse" es publicarà el 20 de setembre i serà el final de l'existència d'un grup amb un nom curiós, extret d'un cartell que els dos líders de la banda van veure tot anant de vacances a Eivissa. Els Junco pleguen, sí, però les seves cançons ens faran companyia i a més ens podrem consolar fent un últim mos a una fruita que, inevitablement, tindrà un regust amarg.

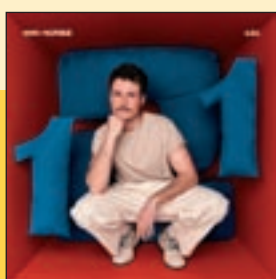
EL TEST Martina Viñas

Primer instrument que vas aprendre a tocar? El piano. **Primer grup del qual vas formar part?** Amb una amiga meva teníem un grup que es deia Hilda. **Primer disc que et vas comprar?** Un dels Manel. **Quants discos tens?** Uns 15 o 20. **Salva'n tres.** *22 A Million*, de Bon Iver; *10 milles per veure una bona armadura*, de Manel; i un que no té nom que vam gravar amb unes amigues. **Grups o músics de capçalera.** Ara estic molt a tope amb Dan Peralbo. **Un concert (com a públic) per recordar.** El de Judit Neddermann al Palau de la Música Catalana de Barcelona.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

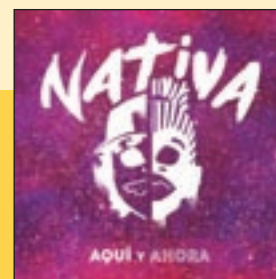
MIKI NÚÑEZ '121'

L'exconcurstant d'*OT* i representant espanyol a Eurovisió el 2019 (i ara, copresentador de l'exitós *Eufòria*) torna amb nou disc amb títol capicua: *121*. A l'àlbum hi ha pop, rock, elements electrònics i moltes més cançons en castellà que no pas en català. Les millors, però, ves per on, són precisament les que canta en català, sobretot la balada *Electricitat*, que fa a duet amb Alfred Garcia, i *Llums de mitjanit*, que canta amb Mariona Escoda, la primera guanyadora d'*Eufòria*. Ah! I el disc es diu 121 perquè són quatre mesos, "el temps que dura l'amor químic". Ara pla.

VERNAT 'Emvruix'

L'artista sabadellenc Vernat publica *Emvruix*, un nou disc conceptual amb deu temes auto-produïts que parlen de l'amor, de la joventut, de la màgia, dels orígens i de la mort. Amb aquest àlbum, Vernat es reinventa i mostra una faceta més experimental amb acostaments al pop atmosfèric, l'electrònica o el hip hop. La millor cançó és *Noemtallislesales*, que canta fent duet amb Meritxell Neddermann. No sabem què li passa al vallesà amb les ve baixes però afortunadament canta i toca bastant millor que no pas escriu.

NATIVA 'Aquí y ahora'

Nativa va néixer el 2019 de les cendres dels valencians La Raíz. D'aquella mítica formació de fusió festiva hi ha els cantants Julio i Sen-k i el baixista Adri Faus, als quals s'han afegit altres músics per acabar perfilant un nou projecte on els sons electrònics tenen molt més pes que a La Raíz. *Aquí y ahora* és el seu segon treball, té 11 temes en castellà i portuguès i segueix l'estela festiva i reivindicativa del seu debut. Al treball també hi destaca la nòmina de col·laboracions, que van des de Lágrimas de Sangre a JazzWoman, Holistiks o La Pegatina.

LLAR

Eva Remolina / AMIC

Com aconseguir un efecte d'envellit en els nostres mobles antics

La tècnica de l'envelliment és un procés utilitzat en diverses àrees, com l'art, la decoració i la moda, per simular l'aspecte d'alguna cosa que ha envellit amb el temps.

Es tracta de recrear deliberadament els signes de desgast, deterioració i pàtina que solen acumular-se en els objectes i materials al llarg dels anys. Per aconseguir aquest efecte sobre mobles, podeu seguir aquests passos. Explicarem dues de les tècniques més habituals:

- **1. PREPARACIÓ DEL MOBLE.** Comenceu per netejar i escatar el moble per eliminar qualsevol capa de vernís, pintura o acabat existent. Això permetrà que els nous materials s'adhereixin correctament.
- **2. PINTEU EL MOBLE** amb una base de pintura d'un color sòlid. Podeu optar per colors neutres com el blanc, gris o beix. Deixeu assecat completament la pintura abans de passar al següent pas.
- **3. APLICACIÓ DE PINTURA DESGASTADA.** Per obtenir l'efecte envellit, necessitareu una segona capa de pintura en un color contrastant. Podeu usar pintura acrílica d'un to més fosc que el de la base. Apliqueu-la en àrees específiques del moble on normalment es desgastaria amb el temps, com a vores, cantonades i zones de contacte. Podeu ajudar-vos d'un pinzell sec o un drap per aplicar la pintura de manera irregular i lleugera, creant un aspecte desgastat.
- **4. DESPRÉS QUE LA SEGONA CAPA DE PINTURA** s'hagi

assecat parcialment, empreu paper d'escata de gra fi per escatar suaument les àrees on heu aplicat la pintura desgastada. Això eliminarà part de la pintura i revelarà la capa de la base, creant un efecte de desgast autèntic. Concentreu-vos en les àrees de major desgast i aneu amb compte de no escatar massa, ja que l'objectiu és aconseguir un aspecte envellit subtil.

- **5. APLICACIÓ DE PÀTINA O SETINAT.** La pàtina o setinat és un producte que s'aplica per agregar profunditat i envelliment addicional al moble. Podeu trobar pàtines comercials en diferents tons, com marrons, negres o blancs envellits. Apliqueu la pàtina o setinat en àrees específiques del moble utilitzant un pinzell o drap, i després retireu-ne l'excés amb un drap net. Això ressaltarà els detalls i esquerdes del moble, accentuant el seu aspecte envellit.
- **6. ACABAT FINAL.** Per protegir i segellar el moble,

apliqueu una capa de vernís transparent mat, setinat o brillant, segons les vostres preferències. Això ajudarà a preservar l'aspecte envellit i proporcionarà durabilitat al moble. Una altra manera d'obtenir aquest efecte és fent ús directament del betum de Judea. Per això, igual que en el cas anterior, iniciarem escatant el moble. Aplicarem una capa d'emprimació, i sobre aquesta pintarem en to cru o blanc. Quan s'hagi assecat, escatarem les cantonades i vores per a posteriorment aplicar el betum sobre aquestes zones escatades. Finalment, aplicarem una cera incolora per protegir l'acabat.

Recordeu que la tècnica d'envelliment pot variar segons el tipus de moble i el resultat desitjat. Experimenta amb diferents materials, colors i tècniques per assolir l'efecte envellit desitjat.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Xampinyons farcits de pernil o cansalada

INGREDIENTS:

- 12 xampinyons grans
- 1 cullerada d'oli d'oliva
- 1 ceba petita picada
- 2 grans d'all picats
- 100 grams de cansalada o pernil picat
- 1/2 tassa de pa ratllat
- 1/2 tassa de formatge ratllat (com el formatge parmesà o mozzarella)
- 2 cullerades de julivert fresc, picat
- Sal i pebre al gust

INSTRUCCIONS:

- Preescalfeu el forn a 180°C. Prepareu una safata per enforar amb paper d'alumini o greixeu-la lleugerament.
- Renteu els xampinyons traient-ne les tiges i reservant-les per usar més tard. Assequeu-los bé amb paper de cuina.
- En una paella gran, escalfeu l'oli d'oliva a foc mitjà. Agregueu-hi la ceba i l'all picats i cuineu-los fins que estiguin tendres i daurats, aproximadament durant cinc minuts. És el moment també d'agregar-hi la cansalada o el pernil i fer-los fins que estiguin cruixents.
- Mentrestant, piqueu finament les tiges dels xampinyons reservats. Agregueu-los a la paella i cuineu-ho durant dos o tres minuts addicionals. Retireu-ho del foc i deixeu-ho refredar.
- En un bol, mescleu el pa ratllat, el formatge ratllat i el julivert picat. Agregueu la mescla de ceba i xampinyons refredada a aquest bol i mescleu-ho bé. Assegureu-vos d'assaonar amb sal i pebre al gust.
- Empleneu els xampinyons amb la mescla preparada, col·locant-los en la safata per enforar preparada.
- Porteu els xampinyons farcits al forn durant aproximadament 20-25 minuts, o fins que estiguin daurats i els xampinyons estiguin tendres.

- Una vegada cuits, retireu els xampinyons farcits del forn i serviu-los calents. Podeu empolverar una mica de julivert fresc picat addicional per damunt, si ho desitgeu.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

RÈCORDS AMB PEUS DE SORRA (I PLATJA)

La temporada d'estiu espera a la cantonada, com també esperen a la cantonada els titulars sobre com serà de meravellosa per al sector turístic. De fet, els titulars ja estan gastant la paraula *rècord*, tan repetida que si no es produeix aquest tan anunciat màxim històric de visitants serà una frustració i si, en canvi, s'acaba produint, al setembre ja no se sabrà quina paraula utilitzar per definir la temporada. És ben curiós com el sector turístic aconsegueix, sempre, figurar en el focus d'atenció. Tot i representar un gens menyspreable 12% del PIB i un 13% de l'ocupació, hi ha altres sectors tant o més estratègics que mereixen una atenció més relativa. Sobre aquest aspecte, hi ha un exemple recent: en l'evolució del PIB en el primer trimestre d'aquest any, el creixement s'associa principalment al sector exportador, seguit de la construcció i, finalment, del turisme. Però aquest últim sector de seguida aconsegueix titulars en forma de nombre de visitants, de despesa mitjana o de procedència. Les exportacions tenen menys glamur, tot i representar més del doble en aportació de PIB que el turisme.

Sempre ha de ser un motiu de celebració que gent de tot el món, fins i tot del món més proper, tingui la inclinació de visitar qualsevol racó de Catalunya. Dit això, també convé posar matisos perquè la celebració sigui proporcionada, perquè els rècords d'aquest sector no deixen de tenir els peus de sorra (i platja). Recentment, en un article a Via Empresa, el col·laborador habitual d'aquest portal econòmic Xavier Roig es feia ressò d'un informe de la Unió Europea sobre les deu regions europees en les quals s'havia produït un retrocés més notable en PIB per càpita (el que vindria a ser un indicador de productivitat) durant l'any 2020. Catalunya era la desena regió que més n'havia perdut, i gairebé doblava la mitjana de la Unió Europea. Però el més destacat no era només aquesta mala posició sinó que vuit de les nou regions restants d'aquest rànquing tenen en comú l'elevat pes del turisme en la seva economia (illes gregues, illes Balears, illes Canàries, l'Algarve o l'illa de Maderia, entre d'altres). És cert que el 2020, a causa de la pandèmia, és un mal any per arribar a conclusions

fermes, però sempre és un toc d'atenció.

Un toc d'atenció com el que feia fa unes setmanes el Cercle d'Economia en la seva nota d'aquest any. Saltant-se l'habitual to protocol·lari, alertava sobre l'estancament econòmic. Un col·lectiu amb vocació de *lobby* sempre és susceptible de ser acusat d'oportunisme quan emet una opinió, i aquest també és el cas. El govern català, per exemple, es va apressar a posar de manifest que hi ha aspectes positius en l'economia que s'estan silenciant. Tant cert com que el mateix govern també cau en la temptació de silenciar els aspectes negatius. En la seva intervenció en les jornades anuals del mateix Cercle, la consellera d'Economia, Natàlia Mas, posava l'accent en el creixement general del PIB, però es deixava el detall, gens menyspreable, que el PIB per càpita es redueix i ho fa més que en altres regions europees a les quals Catalunya manifesta voler-se assemblar. En canvi, en la relació de pèrdua de PIB per càpita l'any de la pandèmia, Catalunya apareix a la lliga de les illes gregues, i no pas a la de Baden-Württemberg.

Potser per aquest motiu, Catalunya apareix en llocs modestos en els rànquings europeus de com-

petitivitat, una altra dada que tampoc no surt en els relats dels governs, siguin del color que siguin. En el que elabora la Unió Europea, i que recull un estudi al bloc econòmic 5Cèntims, Catalunya queda en una discreta posició 108 de les 234 analitzades, i se situa només lleugerament per sobre de la mitjana (si aquesta és un valor 100, Catalunya queda en 100,8, per sota del 107 del País Basc i del 118,6 de Madrid). S'han de fer les correccions habituals: el País Basc té el concert econòmic i Madrid un avantatge afegit de capitalitat, com passa en totes les regions de les capitals europees. Però la posició és la que és: 108 de 234.

En aquest rànquing, Catalunya queda en bones posicions pel que fa a infraestructures i, en menor mesura, en preparació tecnològica, salut i innovació. En canvi, suposen un fre per a la seva competitivitat aspectes com l'arquitectura institucional, el seu mercat de treball, educació permanent dels seus habitants i en educació bàsica. És a dir, que existeix una clara percepció que a les formes de govern els convé més transparència i, en el camp educatiu, avançar en la formació permanent i retrocedir, i molt, en abandonament escolar. També serien necessàries polítiques que millorin l'eficiència en el mercat de treball, encara molt afectat per un atur elevat i unes taxes de temporalitat també superiors a la mitjana europea. Un tercer cap d'actuació és millorar en innovació, amb més col·laboració entre empreses, més inversió en R+D i formalització de més patents.

Els camins cap a la millora de la competitivitat assenyalen més a la necessitat de reforçar una economia productiva que no pas a l'atenció a turistes. En canvi, determinades organitzacions, com Foment del Treball, la mateixa que, per cert, s'està fent l'orni per aplicar a Catalunya l'acord interprofessional amb els sindicats, semblen més entestades a mantenir l'estructura com fins ara. Una de les seves últimes grans campanyes denuncia que el govern s'està deixant perdre l'organització de la Rider Cup, una de les principals competicions internacionals de golf, l'any 2031. Que cadascú arribi a la seva conclusió sobre quines batalles ha de lliurar el *lobby* del gran empresariat català.

FREERIK

INDICADORS

Inflació moderada

L'índex de preus de consum (IPC) ha baixat set dècimes al maig a Catalunya, fins al 3,2%, en comparació amb el mateix mes de l'any passat, segons les dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE). L'indicador torna a moderar-se després del lleuger repunt de l'abril. Els aliments també han frenat els preus i encadenen dos mesos a la baixa, tot i que són un 11,5% més cars que fa un any.

Creix la creació d'empreses

El nombre d'empreses creades a Catalunya durant l'abril va créixer un 7,2% en comparació amb el mateix mes de l'any passat. En total, se'n van crear 1.825 segons les dades provisionals de l'Estadística de Societats Mercantils de l'INE. Catalunya es va mantenir com la segona comunitat autònoma de l'Estat on es van crear més societats, lleugerament per darrere de Madrid (1.868).

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

‘Arkhé’

En la filosofia clàssica grega, *arkhé* era el principi fonamental, l'origen i causa de totes les coses. L'estudi de l'*arkhé* girava al voltant de dues preguntes: és possible que tots els éssers naturals tinguin un origen comú? I, en cas afirmatiu, quin és aquest component original i font de totes les coses? El primer a desenvolupar la idea de l'*arkhé* va ser Tales de Millet (635-545 aC), que va proposar l'aigua com a principi

universal; d'altres van apostar pel foc, l'aire, la terra. L'escola pitagòrica considerava que eren els nombres i el pluralisme postulava per quantitats d'elements infinits.

Podria ser la naturalesa en si l'origen i la causa de totes les coses? Segurament, estimat lector, ens passaríem hores discutint les infinites teories, però hauríem d'assumir la qüestió de si entenem o no la naturalesa com un tot. Com diu John Burroughs (1837-1921) al llibre *L'art de veure les coses*: “El llibre de la naturalesa és com una pàgina sobreescrita o impresa amb caràcters de distintes mides i en molts idiomes diferents, intercalats i creuats, i amb una gran varietat de notes al peu i referències... Tots llegim la lletra gran amb major o menor enteniment... Es llegeix millor quan es va a poc a poc o fins i

tot quan s'eternitza en el camí”. El que passa és que sense saber veure les coses ens és difícil entendre'n l'origen. Veure les coses és un art, el de mantenir els ulls i la resta de sentits ben oberts, per entendre que l'art de la naturalesa està totalment enfocat a l'oculisme. La majoria d'éssers intenten eludir la nostra observació.

Si soc responsable del que veig i em quedo amb el pluralisme que defineix l'*arkhé* com la cosa més petita que ens constitueix, els àtoms, no serà que la causa de totes les coses és el pensament, i per tant l'origen és en el que penso i així observo?

Un parell d'exemples per mirar de complementar la hipòtesi. Tots dos ocorreguts al mateix dia en hores de diferència. A primera hora del matí collia cireres del camp quan de sobte van aparèixer del no-res un parell de cries de gaig, al meu costat, sense cap mena d'estat d'atenció i apropant-se a la meua presència. Jo ajupit i els gaigs obrien la boca, vaig seguir l'instint, ja que no tenia clar si els hi era bo, i els vaig donar una mica de cirera esclafada. Quan treballés el més normal és que el temps se't tiri a sobre i anar per feina és primordial, però no podia deixar-los allà, la casa està plena de gats i el cirerer és molt a prop de la casa. Els vaig agafar amb cura i van començar a cridar, la mare de les cries va respondre immediatament i no deixava de volar sobre nostre. Els vaig deixar a un niu localitzat a la copa d'un lledoner, per continuar amb la feina de camp. I a la tarda, cap a Barcelona que teníem concert d'aquests multitudinaris, una altra mena de naturalesa. Mentre fèiem cua per entrar vaig establir una conversa amb un jove, molt jove, guarda de seguretat. Que si la vida, les expectatives de futur i unes quantes més d'aquelles que et fan veure que estem als antípodes d'opinió però molt agradable en el fet, que ajuden a pensar per un instant amb un amic. Tant és així que quan es van obrir les portes per entrar al concert li vaig deixar les cireres al costat de la seva bossa. Agraïment? Regal? O simplement, *arkhé* del meu pensament.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 16-06-2023 al 22-06-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

En el sector professional es poden donar segones oportunitats. Pel que fa a l'amor pots conèixer una persona interessant, però tens diferents filosofies de vida o creences.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Recuperes l'interès en un viatge que es va posposar. Si tens germans, tens diferents opinions sobre com resoldre un tema familiar. Expresses les teves idees amb seguretat.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Si alguna cosa no funciona a la teva vida, comences una transformació profunda. Tindràs la possibilitat d'invertir en un negoci. Atracció per una persona més jove que tu.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Per saber què vols en el futur, has de mirar al passat. Si no tens fills et plantejes tenir-ne o adoptar-ne. Fas millores al teu lloc de treball per sentir-te més a gust.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

En aquests dies podries trobar-te amb persones una mica difícils que et poden fer perdre la paciència. Compta fins a deu i posa-hi distància. Participes en un joc o competició.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Si tens parella, entreu en una fase de reconquesta i augment de la passió. A la feina pots ser has de posar límits a una persona que abusa del seu poder i no et tracta bé.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Sorgeixen temes relatius a la infantesa que pots haver oblidat. Vols fer canvis a la llar i comences per fer una neteja a fons. Compte a implicar-te en excés a la feina.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Pots obsessionar-te una mica amb una qüestió i no deixar el cap tranquil. T'anirà bé escriure sobre el que et preocupa. Bona connexió amistosa amb una persona estrangera.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Potser has de posar-te seriós amb la gestió de l'economia i deixar de gastar en coses innecessàries. Estàs tip de xarxes socials i vols quedar amb els amics com abans.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Plutó retrògrad ha tornat al teu signe i això pot indicar que es pot repetir una situació que creies superada. La Lluna Nova a Casa VI porta novetats al sector laboral.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Vols parlar d'un tema delicat que guardes des de fa temps i cerques algú de confiança com un amic o un terapeuta. Si tens parella, podríeu compartir un projecte laboral.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Si havies posat molta energia en un objectiu laboral/personal, descobreixes que has de fer alguns ajustaments perquè surti bé. Recuperes el contacte amb una antiga amiatat.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Sergi Soler Ordeig

'Master Gardener'

De Paul Schrader

Un bloc i un bolígraf

Hi ha la mania de vendre les pel·lícules de Paul Schrader com si fossin *thrillers* foscos plens de tensió i misteri. És cert que aquest misteri existeix, però no es desplega a través dels elements convencionals que la imatge i el guió hollywoodesc ens té acostumats. En canvi, crec fermament que si mai ha existit un cinema estoic, aquest és el de Paul Schrader. A *Taxi Driver* –ell en fou el guionista– sentim els pensaments del protagonista i, des de *First Reformed*, els protagonistes de Schrader escriuen els seus pensaments en un diari, en escriptors totalment buits i un ambient minimalista. Simplement, un bloc i un bolígraf. I no és d'estranyar, perquè l'estil latent que regna en el seu cine ja està escrit: *Transcendental Style in Film* fou un assaig que el mateix Schrader publicà el 1972 i posa de manifest el punt de vista que ell té del cinema. "Religion and art / are parallel lines / which intersect only at infinity, / and meet in God." Aquesta és la cita que encapçala aquest llibre, i això indica poèticament com en el seu cine s'hi troben pous de fe.

És impossible no fer paral·lelismes amb la seva anterior pel·lícula, *The Card Counter*. En els dos films parlem d'un personatge solitari amb un passat moralment calamitós. Amb un dia a dia tranquil i un ofici en el

qual s'han format i hi tenen la mà trencada, els protagonistes veuen l'oportunitat d'ajudar un jove perdut i portar-lo pel camí de la saviesa. Schrader ha trobat un encaix molt prolífic: tant la història com l'estil segueixen un raonament profundament estoic. La vida dels seus personatges és senzilla –també els seus diàlegs– com l'harmonia dels seus plans; els moviments dels personatges també són previsibles, i el seguiment de les seves pròpies regles morals és idèntic al de la càmera de Schrader a unes regles visuals molt clares que sempre solen apuntar a l'equilibri: plans fixos, pesos del pla contrastats, simetria... Tal com els estoics veien el món: una conjunció harmoniosa en què l'humà s'hi uneix a través del coneixement, el treball i el tracte amb els altres.

Schrader sembla totalment donat a aquesta forma de fer, amb la mateixa dedicació que els seus personatges tenen pel seu ofici –sigui jardiner o comptador de cartes–. Un mètode de treball molt sòlid i racional. Potser Schrader s'ha convertit, com diu Garrigasait, en un tros de carn humana portadora d'una racionalitat universal; a nosaltres ens toca plantejar-nos fins a quin punt això ha de ser la nostra aspiració, tant en l'art com en la vida.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Chicuelo presenta 'Caminos' al Cicle de Jazz de l'Ametlla

'Caminos'. Juan Gómez, *Chicuelo*. 12è Cicle de Jazz de l'Ametlla. Can Draper, l'Ametlla del Vallès. Divendres, 16 de juny, 20.00h.

El guitarrista Juan Gómez, *Chicuelo*, porta el seu nou projecte, *Caminos*, aquest divendres al 12è Cicle de Jazz de l'Ametlla. Chicuelo estarà acompanyat de David Gómez, a la bateria; Martín Meléndez, al violoncel, i la ballarina Karen Lugo. El repertori està fet d'històries amb ritmes flamencs.

Torna el Cabró Rock a Vic

Festival Cabró Rock. Zona esportiva, Vic. Divendres, 16, i dissabte, 17 de juny.

Antònia Font, Zoo, Stay Homas, Joan Dausà, The Tyets, Els Amics de les Arts, Buhos o Triquell seran alguns dels artistes que participaran a la segona edició del Cabró Rock, que dissabte a la tarda també comptarà amb una versió *kids*.

CINECLUB

'Red Post on Escher Street'

Japó 2021. Dir.: Sion Sono. Un director de cinema indie prepara un càsting per al seu nou projecte. Dones i homes s'hi presenten per complir el somni de convertir-se en els intèrprets principals, però la majoria només hi podrà participar actuant com a extres. Ara, quins extres! Les dues hores i mitja de metratge passen volant gràcies a un ritme endimoniat, amb un pròleg (la gènesi del film), un nus (el procés de càsting), i desenllaç (un rodatge boig). Sion Sono torna al seu estil rebel amb una pel·lícula divertida, dramàtica, surrealista, realista, espectacular, intimista..., poseu-hi els antònims que vulgueu que li quedaran bé. Una apassionada i deliciosa carta d'amor al cinema, a estones enverinada per la denúncia que fa dels grans estudis japonesos. *Red Post on Escher Street* va guanyar el Premi del Jurat de la 19a edició del Festival Nits de Cinema Oriental de Vic.

CINECLUB VIC
Dimarts 20 - 20h
VO en japonès amb subtítols en català.
Sessió programada en col·laboració amb el Festival Nits de Cinema Oriental de Vic
Espai ETC

'El sostre groc'

Espanya 1922. Dir.: Isabel Coixet. Documental. El 2018 un grup de nou dones van presentar una denúncia contra dos dels seus professors de l'Aula de Teatre de Lleida per abusos sexuals ocorreguts entre els anys 2001 i 2008, quan eren unes adolescents. Va ser massa tard. Per por, per vergonya, perquè van trigar molt de temps a entendre i pair el que havia passat, la denúncia va arribar quan el cas ja havia prescrit i es va arxivar. El que no sabien és que, malgrat que el cas havia prescrit, els seus testimonis estaven obrint una porta on, potser, no tot estava perdut. Nominat a millor documental als Premis Goya de 2022. Premi TVE "Otra mirada" al Festival de San Sebastià de 2022. Premi Gaudí al Millor Documental el 2022.

AC GRANOLLERS
Dimarts 20 - 19h
VO
Cinema Edison

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Endreçat al calaix per l'àngel del vespre. Quin element, decapita el serbi i mareja l'ebri! / 2. Llaurada, aquí i a Morella. Igualitaristes a ultrança per mantenir el nivell / 3. Enmig del pas. Nois i noies evolucionant al ritme de Moscou. Sargeix, i per insistència cuina a la marroquina / 4. Ara només cus però de mala manera. Importacions fraudulentas a Eivissa / 5. Desitjat de dia i de nit. Del vent, quan és enèrgic / 6. Abracen l'Eulàlia. Toca el dos que ve la llesta. De l'atlas a la tele / 7. Per una mala ruta m'he badat el cap. En qüestió de tal-li és generosa / 8. Competidor del garrapinyaire i el venedor de veces. Capdevila / 9. Peixos que cíclicament es tornen tímids. Peto d'una manera que és super guai / 10. Corrent com un anglès. Detingut per preguntar si l'acudit s'havia entès / 11. Avançament del rescat. Pertorbà l'oïda d'en Jordi Patordi. Index de Preus a l'Embalum / 12. Cardinal a llevant. Quallar d'una manera ben sangonosa / 13. Col·lectiu d'insectes aficionats a escalar nassos. Xopa la basca.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											

VERTICALS: 1. Com a ocell és rodanxó, però a Sant Joan Despi l'aprecien molt. Amb un estrany remuc retornem la salut / 2. Dues sense cap ni peus. Limitis la llibertat de la companyia artística. Para, que caiem a la sopa / 3. De petit l'omplia de mites i ara de parents. No és que tinguin cua sinó forma d'arc / 4. Ral deformat. Equilibrat a l'estil anoienc. Primer de la classificació / 5. Aquest cognom també té molt d'estil anoienc. Ocell que es vanta de refilar música argentina / 6. A la punta de la llengua. Massa distància fins a l'equador perquè

cap atleta hi faci un salt. El més cremat de l'estiu / 7. Cop de pistola, com a excepció. Ujada, fatigada / 8. Llasteu incomprensiblement amb fòtils de cuina. La dansa més gegant de totes / 9. Viu a principis d'estiu. Higiene quotidiana. Entrant a l'umbracle / 10. Desconfiança fins de l'aire del cel. Que es troba a les muntanyes, com la clorofila / 11. Socarrats com a vells exemplars de diari. Empassar sense mastegar quasi fins el paper / 12. De la missa la part central. Fent un sol clau al dia no podia passar, aquesta.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

	7			4		5		
		5	7					
	4	9		2	6			
6							4	
					2	1	9	8
4	9			8		7		5
	2			6		3		9
3		8					7	4
			8				2	1

Dificultat: difícil

	2	8		5				9
		6						
					7		3	
7	4				2	3		
6	8		3		1			
5						8	2	
		3			8	5	7	
		4	6	7				
8					5	2	6	3

QUADRE NUMÈRIC

	-	5	-		-4
-		-		+	
6	+		-		10
+		-		+	
4	+	9	-		5
0		-11		12	

SOPA DE LLETRES

H	F	M	J	H	A	Y	X	T	T
E	M	U	I	Z	N	G	T	E	P
N	R	W	M	P	I	E	V	A	L
H	O	U	C	V	Z	A	R	C	A
N	A	G	O	F	L	V	E	N	T
O	F	P	I	R	A	D	R	S	A
H	R	U	B	E	R	K	P	Y	N
M	A	B	U	E	R	N	I	T	E
A	I	C	À	C	A	A	X	T	R
K	W	P	I	F	R	E	I	X	E

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Acàcia
- Alzina
- Avet
- Cedre
- Freixe
- Noguera
- Plataner
- Pi
- Roure
- Xiprer

SOLUCIONS

		12	-11	0
5	8	-	9	+
	+		-	
10	3	-	7	+
	+		-	
-4	1	-	5	-

H	F	M	J	H	A	Y	X	T	T
E	M	U	I	Z	N	G	T	E	P
N	R	W	M	P	I	E	V	A	L
H	O	U	C	V	Z	A	R	C	A
N	A	G	O	F	L	V	E	N	T
O	F	P	I	R	A	D	R	S	A
H	R	U	B	E	R	K	P	Y	N
M	A	B	U	E	R	N	I	T	E
A	I	C	À	C	A	A	X	T	R
K	W	P	I	F	R	E	I	X	E

9	6	4	8	3	7	5	2	1
3	1	8	2	5	9	6	7	4
5	2	7	4	6	1	3	8	9
4	9	2	1	8	3	7	6	5
7	5	3	6	4	2	1	9	8
6	8	1	9	7	5	2	4	3
1	4	9	5	2	6	8	3	7
2	3	5	7	9	8	4	1	6
8	7	6	3	1	4	9	5	2

Dificultat: mitjana

8	9	7	4	1	5	2	6	3
2	5	4	6	7	3	9	1	8
1	6	3	9	2	8	5	7	4
5	3	9	7	6	4	8	2	1
6	8	2	3	9	1	4	5	7
7	4	1	5	8	2	3	9	6
9	1	5	8	4	7	6	3	2
4	7	6	2	3	9	1	8	5
3	2	8	1	5	6	7	4	9

Dificultat: difícil

1	G	U	A	R	D	A	T	E	R	B	I	
2	R	E	L	L	A	R	A	S	E	R	S	
3	A	B	A	L	L	E	T	C	U	S		
4	S	C	O	M	I	A	T	U	T	E	S	
5	E	A	L	L	A	T	E	O	L	L	I	
6	E	A	G	U	I	L	L	A	T	L		
7	T	R	A	U	T	A	L	L	O	S	A	
8	C	T	R	A	U	M	A	T	E	R	S	
9	C	I	C	L	I	D	S	T	O	P	E	
10	U	S	U	A	L	L	A	G	A	F	A	T
11	R	A	T	O	R	D	I	I	P	E		
12	E	S	T	C	O	A	G	U	L	A	R	
13	M	O	S	T	A	M	A	M	A	R	A	